

1969 AZƏRBAYCAN TARİXİNİN HEYDƏR ƏLİYEV DÖVRÜ: 2019

qüdrətli dövlət, güclü xalq, möhtəşəm inkişaf

50 ildə yaratdığı unudulmaz tarix

Qədim yunanlar əsl şəxsiyyətə dünyanın möcüzələrindən biri kimi baxırdılar. Çağdaş dövrün realıqları ilə qədim yunanların yaşadığı şərait arasındakı zaman məsafəsi artıq bütöv eralarla ölçülə bəla, maraqlıdır ki, bu fərq şəxsiyyətin cəmiyyət həyatındakı roluna münasibətdə ciddi dəyişikliklər yaratmayıb. Biz - XXI əsrin insanları da əsl şəxsiyyət qüdrətinin yaratdığı möcüzələrə heyran qalmaya bilmirik.

Ötən əsrin yetişdirdiyi ən böyük dövlət xadimlərindən olan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalqımız, dövlətimiz üçün formalaşdığı zəngin irs tarixin və taleyin bizlərə xoş təbirlərdir.

Heydər Əliyev xalqımızı milli dövlətçilik ideyaları ətrafında birləşdirərək mürəkkəb geoqoqrafi məkanda Azərbaycan kimi müstəqil dövlət qurdu. Ümummilli Lider bu dövlətin parlaq gələcəyini təmin etmək üçün tarixin ayrı-ayrı dövrlərində bir çox siyasi xadimlərimizin tam axıra çatdırılmasını bilmədikləri şərfli missiyasını yerinə yetirdi. Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində parçalanan dünya xəritəsindən silinməklə təhlükəsi ilə üzləşən, kövrək əsaslarla malik zəif bir ölkəni qısa zaman ərzində Cənubi Qafqaz regionunun ən qüdrətli ölkəsinə çevirdi. Azərbaycan insanında milli dövlətçilik tefəkkürü formalaşdırdı. Böyük öndərimizin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu müstəqil Azərbaycan dövlətinin aydın gələcəyinin təminatçısı oldu. Bütün bunlar tarixdir. Və bu tarix 50 il əvvəldən və mahiyyəti ilə Azərbaycan milli dövlətçilik salnaməsinə çevrilmiş konkret bir gündən başlanır - 14 iyul 1969-cu ildən.

O gündən ki Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 1969-cu il 14 iyul tarixli plenumunun qərarı ilə 46 yaşlı Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi seçildi.

Uğurlu seçim

Bu seçim təsadüfi deyildi. Hələ 1940-cı illərdə xüsusi xidmət orqanlarında fəaliyyətə başlayaraq zəkasının gücü, peşəkariyyəti, enerjisi, prinsipliliyi və bir insan kimi yüksək mədəni-əxlaqi keyfiyyətləri ilə vəzifə pillələrində addım-addım irəliləyən Heydər Əliyev ölkə rəhbəri vəzifəsinə ən uğurlu namizəd kimi keçmiş ittifaq mərkəzinin diqqətini çoxdan çəkmişdi. Ulu Öndər Azərbaycan rəhbərliyinə xüsusi xidmət orqanlarının kiçik rütbəli zabitanından Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri vəzifəsinə qədər çətin və şərfli yol keçmiş, ağır sınaqlardan mətinliklə çıxmış şəxsiyyətin malik olduğu yüksək bilik və bacarıqlar, zəngin təcrübə ilə gəlmişdi.

Çalışdığı sahənin spesifikliyi Heydər Əliyevə çox gənc yaşlarından dünyanın hər üzünü görməyə, hadisələrə, proseslərə, proseslərin ardınca məqamları duymağa, ərtir bütün dünyada həkim ideologiyaya çevrilmiş dövlət ideologiyasının fəaliyyət üsulları və metodlarını müşahidə etməyə şərait yaradırdı. Dövlət təhlükəsizliyi orqanlarındakı işi gələcəyini böyük ictimai-siyasi xadiminin möhkəm xarakterini, demir məntiqini daha da cəlaləyir, iradəsini polad kimi möhkəmləndirirdi, eyni zamanda öz millətini, yurdunun məftununa çevirirdi.

Heydər Əliyevin Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarına rəhbərliyi illərində DTK-da əvvəlki dövrlərdən köklü şəkildə fərqlənən ab-hava yaradılmış, əməliyyat fəaliyyətinə və onun səmərəli təşkilinə yeni, yaradıcı baxış formalaşdırılmışdı. Təhlükəsizliyin təminatında Azərbaycanın milli maraqlarının ön plana çəkilməsi, milli kadrların rəhbər vəzifələrə təyinatı, azərbaycanlı gənclərin xüsusi ali təhsil almaq üçün Moskva, Leninqrad (indiki Sankt-Peterburq), Kiyev şəhərlərinə göndərilməsi məhz Ümummilli Liderin adı ilə bağlıdır. General Ziya Yusifzadənin xatirələrindən oxuyuruq ki, Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarında milliyətçə azərbaycanlı olan kadrların yerləşdirilməsi prosesi Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi vəzifəsində çalışdığı illərdə də, sonra Moskvada yüksək vəzifədə tutulmuş Heydər Əliyevin diqqət mərkəzində olmuşdur. "1980-ci ildə DTK-nin sədri təyin edildikdən sonra Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Heydər Əliyev mənə qəti göstəriş verdi ki, 1981-ci ildə 40 nəfər, 1982-ci ildə isə 30 nəfər azərbaycanlı gəncin DTK-ya işə götürülməsini təmin edim. Eyni zamanda tapşırırdı ki, hər il yaşı 23-ə qədər olan, ordu sıralarında xidmət etmiş 20 nəfər azərbaycanlı gənci oxumaq üçün Dzerjinski adına SSRİ DTK-nin ali məktəbinə göndərim və onların məktəbi başa vurduqdan sonra Azərbaycanca qayıtmalarını təmin edim".

Dönüş nöqtəsi

Ulu Öndər Azərbaycan rəhbərliyinə çətin və mürəkkəb bir şəraitdə, respublikada sosial-iqtisadi həyatın, demək olar ki, tənzümlənmiş vəziyyətdə gəlmişdi. Azərbaycan xalqının qurub-yaratmaq əzminə baxmayaraq, bir sıra obyektiv və subyektiv səbəblər üzündən ötən əsrin 60-cı illərində Azərbaycan iqtisadiyyatının bir çox sahələrində - həm sənayedə, həm də kənd təsərrüfatında mənfəi meyillər müşahidə olunurdu. Zamanın sürətinə uyğun məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi yubanmış respublikanın inkişafı ləngiyirdi. Bu da gələcəkdə əhalinin sosial vəziyyətinə pis təsir göstərirdi. İstehsalın, o cümlədən sənayə məhsullarının istehsalının ümumi inkişaf səviyyəsinə, həmçinin milli gəlirin həcminə və əmək məhsuldarlığının artım sürətinə görə Azərbaycanı qətiyyətli ittiqaq səviyyəsinə xeyli geridə idi.

Sovet rejiminin bütün xüsusiyyətlərinə, iş prinsiplərinə dərinlən bələd olan, zəngin idarəçilik təcrübəsinə malik Heydər Əliyev ölkəni düşdüüyü bu vəziyyətdən çıxarmaq üçün ele ilk günlərdən qəti addımlar atdı. O, dahiyənə uzaqgörənliklə, dərinlən ölçüb-biçirək ölkənin uzunmüddətli, dinamik və hərtərəfli tərəqqisini təmin edəcək kompleks inkişaf proqramları işlədib hazırladı. Dərhal da bu proqramların icrasına başlandı. İlk addımlarından xalqın böyük rəğbəti ilə qarşılanan görkəmli siyasi xadim Sovet İttifaqı kimi böyük bir dövlətin zəngin iqtisadi potensialından, geniş imkanlarından istifadə edərək Azərbaycanın inkişaf siyasətini müdrikliklə həyata keçirdi. Sosial-iqtisadi, mədəni sahələrdə vətənin, xalqın tərəqqisi üçün zəruri olan məsələlər barədə ən yüksək səviyyələrdə mühüm qərarların qəbuluna nail oldu. Daha sonra bütün xalqı bu əhəmiyyətli qərarların icrasına səfərbər etdi.

Görülən işlərin müsbət nəticəsi kimi bütün önəmli sahələrdə vəziyyət yaxşılaşmağa doğru dəyişdi. Respublika iqtisadiyyatında mühüm struktur dəyişiklikləri baş verdi. İstehsalat bilavasitə bağlı olan elmi-tədqiqat sahələrinin inkişafına diqqət artırıldı. Elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərini, müxtəlif texnologiyaların istehsalata tətbiqi Azərbaycanın bütün SSRİ-də qabaqcıl mövqelərə çinməsinə, respublikanın sosial-iqtisadi həyatında yüksəlişə rəvac verdi.

"Qoy ədalət zəfər çalsın!"

Öz nəslimə mənsub bir çox insanlar kimi, 1980-ci illərin əvvəllərində ali məktəbə, uşaqlıqdan arzusunda olduğu ixtisasa qəbul oluna bildiyimə görə məni böyüdülməyə boya-başa çatdırmış valideynlərim, əziz müəllimlərim, qarşıma çıxmış bütün xeyirxah insanlar kimi, Ulu Öndər Heydər Əliyevə də borcluyam. Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə gəlişinə qədər bir çox nüfuzlu ali məktəblərin qapıları sadəcə zəhmət adamlarının övladlarının, maddi imkansız gənclərin üzünə bağlı idi.

Özümüzdə Xoşbəxt sayə bilirik ki, bizim gəncliyimiz Heydər Əliyevlə başladı. Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə gəlişi ilə cəmiyyətin bütün sferalarında olduğu kimi, ali təhsil sistemində də vəziyyət kökündən dəyişdi. Ali məktəblərə qəbulda bilik yeganə meyara çevrildi. İndiyə qədər qeyri-rəsmi səviyyədə yalnız imkanı ailələrin övladları üçün nəzərdə tutulan nüfuzlu ixtisaslara gedən yol zəhmətkeş balaları üçün də açıq oldu. Yaşının erkən çağlarında valideynləri ilə birgə tarlada çalışıb alin tərbiyə, bununla yanaşı dərslər kitablarını da əlindən yerə qoymayan kolxozçu, fəhlə balaları da yüksək bilik hesabına öz ideallarına qovuşmaq üçün imkan qazandı. Savadsız varlıların övladlarının tələbə adı qazanmaq imkanları məhdudlaşdı. Cəmiyyətdə haqq-ədalət öz yerini itməməyə başladı. Prinsiplərindən uzaq düşmüş sovet sistemində ədalətsizliklərə adət olmuş Azərbaycan insanı üçün bu, gərəçə çevrilmiş nəğmə bənəzirdi.

Ötən əsrin 70-ci illərinin sonunda "Literaturmaya qazetə"yə verdiyi məşhur "Qoy ədalət zəfər çalsın!" sərəlvəhli müsahibəsində respublikanın həyatı ilə bağlı ən müxtəlif məsələlərə toxunan Ümummilli Lider cəmiyyətdəki ədalətsizliklərə, hüquq mühafizə orqanlarındakı nöqsanlara, ən başlıcası, vətəndaşların hüquq və ədalətliklərinin təminatı sahəsində mövcud olan problemlərə toxunmuş, onların həlli yollarını göstərmişdir. Bu müsahibə ittifaq miqyasında şok effekt yaratmış, hətta xarici mətbuatda həmin müsahibə ilə bağlı materiallar yayılmışdı.

Azərbaycana rəhbərlik edən şəxsin bu cür cəsarətli mövqeyi o dövrdə imperiya rəhbərlərinə qətiyyətin xoş gəlməsinə də, həmin şəxslər Heydər Əliyev dövlətinin xalq arasında hörmət və nüfuz qazınmasına əsaslanmasında irəli gəlirdi.

Heydər Əliyevin sovet Azərbaycanına rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illər ölkə iqtisadiyyatında sosial həyatın, ana dilimizdən mədəniyyətimizin ən müxtəlif sahələrində qədrətli inkişaf dövrü idi. Ulu Öndər doğma xalqına, millətine bu yüksək diqqət və qayğısını keçmiş SSRİ-nin ali rəhbərlərindən biri kimi Moskvada çalışdığı illərdə də davam etdirirdi. Həmin illərdə mərkəzdə Azərbaycanca ayrılan vəsaitlərin həcmi dəfələrlə artırılmış, respublikada aparılan quruculuq işlərinə daha münbit zəmin yaradılmışdı. O, bu vəzifədə təkəz Azərbaycan xalqının himayədarı deyildi. Heydər Əliyev keçmiş SSRİ məkanında bu pilləyə yüksəlməyə yeganə türk-müsəlman lideri idi. 1982-1987-ci illərdə çox tez-təz müsəlman ölkələrinə səfərlər edir və bu səfərlər Misir, Liviya, Pakistan, İordaniya, İraq və digər ölkələrin müxtəlif problemlərinin həllinə çox böyük fayda verirdi. Təsədüfi deyil ki, həmin illərdə xarici mətbuat səhifələrində Heydər Əliyevin təmsilində "Moskvada parlayan Şərq ulduzu" barədə yazılar dərk edilirdi. Milyonlarla insan üçün Ulu Öndər o dövrdə də böyük qürur mənbəyi idi...

İnsan kapitalı

Heydər Əliyev cəmiyyətdə yeni qaydalar formalaşdırırdı. İndiyə qədər məqam sahiblərinin özbaşallığına, bürokratiyaya, korrupsiya hallarına, xalq malını mənimsə-

yən müftəxorların xalqın sırası nümayəndələri ilə təhqiramiz rəftarına bir növ adət edən vətəndaşlar ilk dəfə görürdülər ki, uzun illər boyu cəmiyyətdə toxunulmazlıq statusu qazanmış zümrənin təmsilçiləri də sırayı insanların haqlarını pozduqlarına görə ən sət formada cəzalandırılmalı bəliyərlər. İnsanlarımız öz həyatlarında nəyinsə müsbətə doğru dəyişdiyini görür, bu mürtəbəqi dəyişiklikləri yüksək qiymətləndirirdilər.

Həmin dövrdə ictimai mühitin inkişafı, milli ruhun ərəzətdən xilas, xalqın həyatının mahiyyətini təşkil edən bütün elementlərin sağlamlaşdırılması işi də geniş müstəvidə, böyük vətənpərvərliklə həyata keçirilirdi. O zaman Bakını kosmopolit kədr bazasının əlindən alıb milli ruhu kadrlara vermək, eyni zamanda elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərini bütün sferalarda uğurlu tətbiqi üçün uyğun baza yaradılması tələb olunurdu. Ona görə də Heydər Əliyev ölkə rəhbərliyinə gələn kimi özünün aktiv təhsil və kədr konsepsiyasını irəli sürdü. Həmin dövrdə minlərlə gənc respublika üçün xüsusi gərəklilik, nadir ixtisaslar üzrə təhsil almaqdan ötrü keçmiş SSRİ-nin ən nüfuzlu ali məktəblərinə - Moskvaya, Sankt-Peterburqa, Kiyevə, Xarkova, Minska, Voronejə göndərildi. Bu, xalqın uzaq gələcəyini nəzərdə tutan güclü kədr potensialının, o cümlədən vacib ixtisaslara üzrə mütəxəssislər ordusunun yaradılması, iqtisadiyyatın sürətli və çoxşaxəli inkişafına uyğun olaraq respublikanın ali və orta ixtisasa təhsili şə-

ri, diplomat olduğunu dərk edilirdi. Keçmiş ittifaqda "yenidənqurma" adı altında aparılan, əslində dağıdıcılıq fəaliyyəti ilə seçilən siyasətin müəllifləri şübhəsiz ki, ilk növbədə peşəkarları, qabiliyyətli insanları hədəfə almalı idi və belə də oldu. Onlar öz məkrli niyyətlərinə çatdılar. 1987-ci ildə Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Sovetinin birinci müavini və Sov.İKP MK-nin Siyasi Bürosunun üzvü vəzifəsindən istefafə göndərildi. Və bununla da Azərbaycanın bəlalı günləri başladı. Ulu Öndərin yüksək dövlət postlarından kənarlaşması ilə ermənilərin Azərbaycan qarşı ərazi iddialarına başlamaları arasındakı vaxt heç 15 gün çəkmədi. Həmin dövrdə artıq təqəddüci həyatı yaşayan və hər bir addımı gizli nəzarət altına alınan Heydər Əliyev ən məhdud imkanlardan bəla yararlanaraq bu iddialar ətrafındakı əsl həqiqətlərin dünyaya çatdırılmasına cəhd etdi. Dağılı Qarabağ münaqişəsinə görə bütün məsuliyyətin Sov.İKP-nin, şəxsən Qorbaçovun üzərinə düşdüyünü açıq şəkildə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmağa çalışırdı.

Azərbaycanın ovaxtı rəhbərliyinin isə mərkəzə yarımaq üçün yürüdüüyü antimitilliy siyasət, göstərdiyi qətiyyətsizlik respublikaxil ictimai-siyasi sabitliyi son dərəcə kəskinləşdirirdi. Bu siyasətin məntiqi nəticəsi olan 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisəsi bütün dünyaya sübut etdi ki, sovet rəhbərliyi və onun yerlərdəki əlallıları Azərbaycan xalqına, dövlətinə qarşı ən ağır cinayətlər

1995-ci ildə Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi ilə hazırlanaraq qəbul edilmiş müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyası demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu prosesinin manifesti oldu. Ölkədə azad bazar iqtisadiyyatı prinsipləri öz yerini tutdu, vətəndaş cəmiyyəti formalaşdı, ifadə azadlığı təmin edildi. Heydər Əliyevin 1993-cü ildən başlayaraq ölkədə apardığı islahatlar, müstəqil dövlətçilik tariximizdə yaratdığı parlaq nəticələr haqqında çox yazmaq, ətraflı təhlillər aparmaq olar. Amma bu nəticələrin, tarixi nailiyyətləri Ulu Öndərin özündən gözəld, parlaq və mükəmməl şəkildə ifadə etmək mümkün deyil. Heydər Əliyev müstəqil dövlətimizin onun rəhbərliyi altında qısa müddət ərzində qazandıqı tarixi nailiyyətləri qısaca olaraq bəla dəyərləndirmişdi: "Tarixən çox qısa müddət ərzində biz qabaqcıl Avropa təcrübəsinə əsaslanaraq çox şeyə nail ola bildik. Biz bütün çətinliklərə baxmayaraq, liberal iqtisadiyyat və sivil cəmiyyət quruculuğu yolu ilə irəlilədik. Biz insan haqlarının qorunmasına ən çəkdik, vətənimizin və vətəndaşlarımızın totalitarizm dövrünün ağır irsindən xilas olmasına çalışdıq. Biz demokratiyanın inkişafı üçün mühüm şərtlərdən biri olan daxili sabitliyə nail olduq. Biz azad söz, azad mətbuat və ictimaiyyətə siyasi sistem yaratdıq. Biz müddəaların üçdə biri insan haqlarının və əsas azadlıqlarının qorunmasına həsr olunmuş yeni Konstitusiya qəbul etdik. Şərəfdə ilk dəfə ölmə hökmünü aradan qaldırdıq, yeni qanunvericilik sistemini yaratdıq, prezident, parlament və bələdiyyə seçkiləri keçirdik. Bir sıra mühüm siyasi və iqtisadi islahatlar apardıq və aparırıq".

Tarixin ən qüdrətli Azərbaycanı

Ulu Öndər Azərbaycanda ele bir siyasi kursun əsasını qoydu ki, bu kurs Azərbaycan durduqca ölkəmizin dövlətçilik konsepsiyası kimi daim yaşayacaq. Heydər Əliyev ideyalarının davamı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu davam etdirdiyi bu kursun 2003-cü ildən ölkə və cəmiyyət həyatına gətirdiyi tarixi nailiyyətlər bir daha bunu təsdiqləyir.

2003-cü ildə "Zəngin və qüdrətli Azərbaycan uğrunda" çağırışı ilə milyonları ətrafında toplayan Prezident İlham Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasəti ilə Azərbaycan demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət quruculuğu prosesini öz məntiqi hədəfinə qovuşdurdu. Tarixin ən qüdrətli Azərbaycanı qurdu.

Dövlət rəhbərliyinin həyata keçirdiyi inkişaf konsepsiyası ölkə iqtisadiyyatının davamlı inkişafını təmin etdi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin neft strategiyasının uğurlarını davam etdirilməklə Azərbaycan Prezidenti qloballaşan dünyanın çağırışlarına uyğun daha güclü, təkmil iqtisadi model formalaşdırdı.

Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən regional inkişaf proqramları bölgələrlə paytaxt arasında inkişaf fərqi aradan qaldırdı. Həyata keçirilən tikinti-abadlıq tədbirləri Azərbaycanın simasını dəyişdi. Ölkədə sosial infrastruktur yeniləndi. Qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərə və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilməsinə şərait yarandı. Sahibkarlıq mühiti daha da yaxşılaşdırıldı. Ölkədə investisiya qoyuluşu genişləndi. Azərbaycan rəhbərliyi biznes mühitinə görə beynəlxalq reytinglərin öcünü pillələrində qoruyurdu. Həyata keçirilən inkişaf proqramları yeni müəssisələrin və iş yerlərinin açılmasına, nəticədə əhalinin məşğulluğunun artırılmasına, rifahının yüksəlməsinə, yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına imkan verdi. Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması, yeni istehsal sahələrinin açılması regionlarımızda da ümumi inkişaf prosesinin ən mühüm parçasına çevirdi. Azərbaycanda qüdrətli ordu formalaşdırıldı. Beynəlxalq informasiya savağında işğalçı Ermənistanın mövqeləri zəiflədi. Dağılı Qarabağ probleminin mahiyyəti, Azərbaycan haqqında həqiqətə bənzər bütün dünyaya yayıldı və beynəlxalq ictimai rəy ölkəmizin xeyrinə dəyişdi. Azərbaycan öz siyasəti ilə bütün dünyada sülhsevər, sivilizasiyalı ölkə kimi tanındı, Avropanın və dünyanın ən böyük və nüfuzlu dövlətləri ilə qarşılıqlı münasibətlər yaratmaq üçün ciddi iş aparıldı.

Xarici siyasət kursunda tarazlaşdırılmış konsepsiyaya üstünlük verən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu daha da artdı. Ölkəmizin dostlarının sayı çoxaldı, bizimlə mütəfiqlik etmək istəyənlərin sayına yeniləri əlavə olundu. Azərbaycan dünyada etibarlı tərəfdaş kimi tanındı və qəbul edildi. Prezident İlham Əliyev Şərqə Qərba arasındaki münasibətlər sistemində ölkəmizin özünəməxsus yerini daha da möhkəmləndirdi. Dövlət rəhbərliyinin yürütdüyü siyasət və bu siyasətə dəstək olaraq Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Məhraban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən humanitar layihələr Azərbaycanın bütün dünyada mədəniyyətlərə əsas dialoq, tolerantlıq, multikulturalizm məkanını tanıtdı.

Azərbaycanda elm, təhsil, bilik, fərdi inkişaf bir dəyərə çevrildi.

Bütün bunlar 50 il əvvəl təməli qoyulmuş siyasətə yaratdığı tarixdir.

1969-cu ilin 14 iyulundan Azərbaycanın gələcəyi üçün işgah çevrilmiş Heydər Əliyev ideyaları bu gün də həyata keçirilir və milli dövlətçilik tariximizin yeni möhtəşəm salnamələrinə yazılır.

Aliş QASIMOV,
professor

Ulu Öndərin

O, Azərbaycanı xilas etdi

"Mən ya vətənimizin rifahı üçün yaşamaq, yaxud da onunla birlikdə məhv olmağam". Roma filosoflarından Sisserona aid edilən bu kəlam Heydər Əliyevin fəaliyyət vəziri bir siyasət adamı kimi qarşıya qoyduğu dəyişmə prinsipidir. Elə bu prinsipə də o, Azərbaycanın ağır günlərində vətəne döndü. Ölkənin, xüsusilə acınacaqlı vəziyyətdə yaşayan respublikanın ovaxtı rəhbərliyini, demək olar ki, yaddan çıxardıqı, soyuq münasibət üzündən hər an itirilə təhlükəyə düşməyə başladı. Bu tarixi şəxsiyyətin Naxçıvana gəlişi blokada şəraitində dözülməz problemlərə baş-başa qalmış doğma diyarın sakinlərinə ruh verdi. Sonsuz ümid-sizliyə qapılmış insanların üreyində ümid çirəyi yandı. Qısa müddətdən sonra insanlar istəyi və yekdil qərarı ilə Naxçıvan Ali Məclisinin Sədri seçilən Heydər Əliyevin bu məkanda apardığı islahatlar böyük nəticələr verməyə başladı.

O, Azərbaycanı xilas etdi

Öndə müstəqilliyini yenidən qazanmış Azərbaycan tarixinin, demək olar ki, ən ağır günlərini yaşayırdı. Tez-təz dəyişən sərəştəz hakimiyyəti respublika həyatının bütün sahələrində dözülməz şərait yaratmışdı. Quduzlaşan ermənilər Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını artırıb neçə il idi ki, silah gücünə həyata keçirirdilər. Rayonlarımız bir-birinin ardınca işğal olunmuş. Ölkə ağır sosial-iqtisadi böhranla üzləşmiş, cəmiyyət demək olar ki, bəhrənə itirmişdi. İnsanlar bir parça çörəyin dərdində idilər. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində xarici qüvvələrin təhriki ilə separatizm meyilləri baş qaldırırdı. Vəziyyət bu şəkildə davam edəcəyi təqdirdə respublikanın parçalanması labüd görünürdü. İnsanlar müstəqilliyə, ölkənin suveren dövlət kimi gələcəyinə ümidlərini itirmişdilər. Kiçikçilik bir təsadüf kifayət etdi ki, Azərbaycanın xalqın təkidli tələbi ilə ölkə rəhbərliyinə qayıdıqı, təcrübəli strateq kimi, dövlətçilik sükanına arxasına keçməsi Azərbaycanı bu bələlərdən hifz etdi.

Tarixə baxış

Heydər Əliyev öz şəxsi nüfuzu, bir dövlət adamı kimi zəngin təcrübəsi sayəsində ölkədə vətəndaş qarşudürməsinə aradan qaldırdı. Separatizm meyillərini qarşısını aldı. Azərbaycan insanının istiqlal, milli dövlətçilik ümidlərini özünə qaytardı və həmin insanlarla birgə arzulardakı o dövləti qurub yaratmağa başladı. Ulu Öndər bütün çətinliklərə, maneələrə rəğmən liberal iqtisadiyyat və sivil cəmiyyət quruculuğu yolunda ilk addımlarını atdı. Cəmiyyətdə ictimai-siyasi sabitliyi bərqərar etdi. Siyasi mübarizəni başpozuq fərqlər arasındakı silahlı atışmalardan sivil müstəviləyə gətirdi. Qanunsuz silahlı birləşmələri ləğv etdi, hər kəsə dövlətin gücünü, qatıyətini göstərdi. Güclü, nizami ordu qurmağa başladı. Dünyanın aparıcı şirkətləri ilə imzalanmış "Əsrin müqaviləsi", bu müqavilədən sonra həyata vəsiqə qazanan global enerji-kommunikasiya layihələri Azərbaycanın gələcəyinə yol açdı. Ümumilikdə regionun mənzərəsini dəyişdi.

Cəsarət anı

Tarixə adını qanlı diktator kimi yazmış M.S.Qorbaçov və ətrafı Heydər Əliyevin onlardan qat-qat üstün siyasətçi, dövlət rəhbə-